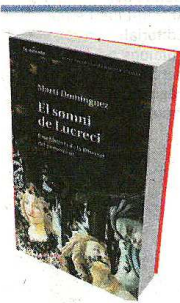
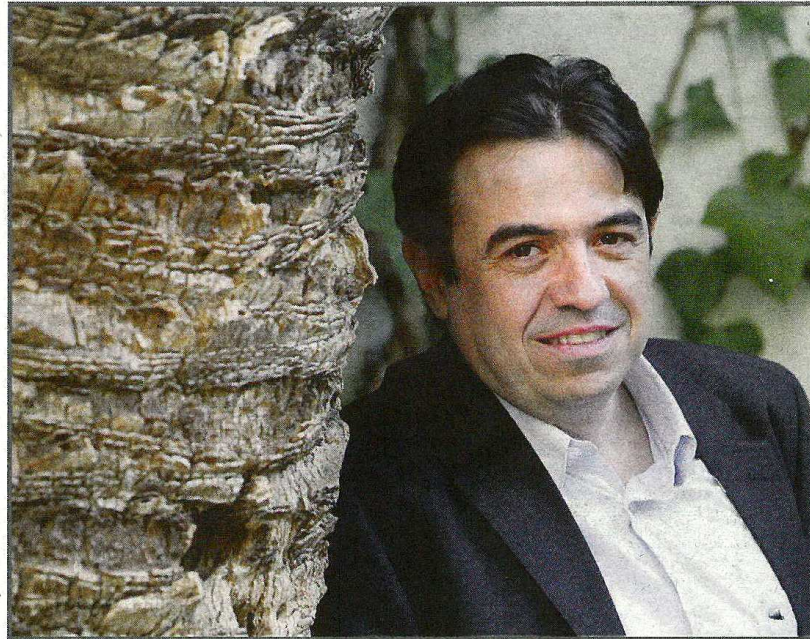

Martí Domínguez
ha escrit una
fascinant història de
les idees i de la
ciència natural i ha
reivindicat la figura
del pensador Lucreci
ANDREU PUIG

**EL SOMNI
DE LUCRECI**
Martí Domínguez
Premi Carles Rahola
Editorial: Proa
Pàgines: 354
Preu: 22 euros

Història del lliurepensament

Hem heretat i hem creat un món amarat de dogmes, sovint però no únicament d'arrel religiosa. En el decurs de la història s'han fet servir, i encara ara s'utilitzen massa sovint, per coartar la llibertat de pensament i per dificultar l'avenç de la racionalitat humana. Tanmateix, ja fa més de 2.000 anys que el poeta Titus Lucretius Caro, Lucreci, va advocar per la imperiosa necessitat d'alliberar la racionalitat humana dels dogmes, una necessitat que, malgrat els més de vint segles transcorreguts, continua sent absolutament vigent –i urgent–. Ho va fer en la seva obra *De rerum natura* (*Sobre la natu-*

ralesa), un llarg poema enciclopèdic que conjuga la bellesa de la forma amb un lúcid contingut científic, fins al punt que Lucreci pot ser considerat el primer pensador modern, en aspectes tan crucials per a la ciència actual com el materialisme, l'atomisme i l'evolucionisme, entre altres.

En la seva obra, Lucreci contraposa el pensament empíric a la superstició, i descriu l'home com un producte de la natura, alliberat dels déus. Això fa que *De rerum natura* emani un ateisme punyent, motiu pel qual l'Església la va silenciar durant segles. Fou redescoberta al segle XV en un monestir ale-

many, i la seva difusió –va ser el segon llibre publicat amb impremta, després de la Bíblia– va causar un fort impacte als pensadors del Renaixement i la Il·lustració. Fins i tot va influir en l'art i en els grans avenços científics moderns i contemporanis, inclòs l'evolucionisme darwinista i la sociobiologia d'Edward Wilson, dels quals es pot considerar, en certa manera, precursora.

La història de Lucreci i del seu llibre, i molt especialment la influència que ha tingut i encara té en el pensament actual, és digna de ser contada i interpretada en el context de l'avenç de la cultura humana. De fet, m'atreviria a dir que és estrictament necessari si hom vol comprendre els orígens de la cultura occidental contemporània. Això és el que ha fet de manera magistral Martí Domínguez a *El somni de Lucreci*, llibre guanyador de l'últim premi Carles Rahola d'assaig. Domínguez és doctor en biologia, professor de periodisme a la universitat de València i director de la revista científica *Mètode*. Escriu en diversos mitjans de comunicació i molts dels seus llibres han estat guardonats amb diferents premis.

El somni de Lucreci ressegueix el camí que va encetar aquest poeta i lliurepensador a través del Renaixement i la Il·lustració, amb les descobertes de Galileu, Linné, Fontenelle, Bruno, Diderot, Voltaire, Rousseau, Bernardin de Saint-Pierre i Lamarck, i avança fins als nostres dies a través de Darwin, Malthus, Mendel, Crick, Watson i Wilson, entre altres, sense oblidar pensadors com Montaigne, Goethe, Tennyson, Panofsky, Calvino, Enzensberger, Steiner, Mosterín i Onfray.

És una fascinant història de les idees i de la ciència natural, i també una reivindicació de la necessitat de mantenir viu el pensament de Lucreci en un món on, com diu Domínguez, "encara manen el dogma i la religió". Però, sobretot, és una reflexiva i incisiva lliçó de lliurepensament i humanitat. *